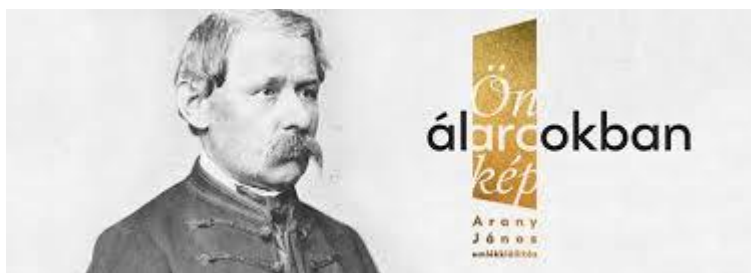

FILM

De túl zenén, túl síp-dobon...

Mit látunk a mozivásznon?

Arany János balladái nagyon érzékletesen, feszültségekkel és izgalmas helyzetekkel teli képekben vetítenek elénk emberi konfliktusokat, nehéz élethelyzeteket. A balladai homály pedig egy olyan csavart visz a szövegekbe, amitől a feszültséget és a figyelmet fenntartják a balladákban benne rejlő, megválaszolhatatlan kérdések.

FELADAT

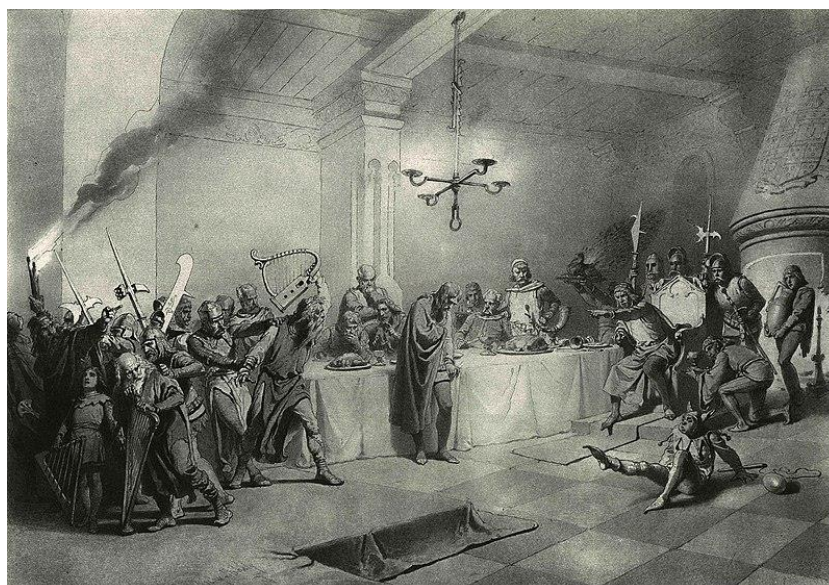
Képzeljétek el, hogy egy filmes stáb vagytok, így a ti feladatotok, hogy egy pályázatra Arany János valamelyik balladájához filmet készítsétek. Legyen ez mondjuk A walesi bárdok.

- Milyen lenne ez a film?
- Mi lenne a címe?
- Kik lennének a film főszereplői (tulajdonságaik, élettörténetük)?
- Hol játszódna a film?
- Mi lenne a műfaja (történelmi film, dokumentumfilm, sci-fi, krimi, thriller, akció stb.)?

A walesi bárdok

Arany János balladáiban egyéni jellemeket, sorsokat ábrázol, s különös gondot fordít a lelki indoklásra. Több versében a bűn és bűnhődés gondolatát állítja a középpontba. Ez jellemző A walesi bárdokra is.

Edward, a kegyetlen, zsarnok angol király diadalittasan, önelégült göggel járja végig a leigázott Wales tartományt. Elvárja, hogy a Montgomeryben rendezett lakomán őt dicsőítsék a megalázott „velsz urak”, a „hitvány ebek”. Ám a pohárköszöntő elmarad, s a vendéglátók néma ellenállása éktelen haragra gerjeszti a hódítót. Parancsba adja az énekeseknek, zengjék el ők a tetteit...

Zichy Mihály illusztrációja a balladához

A WALESI BÁRDOK

Edward király, angol király
Léptet fakó lován:
Hadd látom, úgymond,
mennyit ér
A velszi tartomány.

Van-e ott folyó és földje jó?
Legelőin fű kövér?
Használt-e a megöntözés:
A pártos honfivér?

S a nép, az istenadta nép,
Ha oly boldog-e rajt'
Mint akarom, s mint a
barom,
Melyet igába hajt?

Felség! valóban koronád
Legszebb gyémántja Velsz:
Földet, folyót, legelni jót,
Hegy-völgyet benne lelsz.

S a nép, az istenadta nép
Oly boldog rajta, Sire!
Kunyhói mind hallgatva,
mint
Megannyi pusztá sir.

Edward király, angol király
Léptet fakó lován:
Körötte csend amerre ment,
És néma tartomány.

Montgomery a vár neve,
Hol aznap este szállt;
Montgomery, a vár ura,
Vendégli a királyt.

Vadat és halat, s mi jó falat
Szem-szájnak ingere,
Sürgő csoport, száz szolga
hord,
Hogy nézni is tereh;

S mind, amiket e szép sziget
Ételt-italt terem;
S mind, ami bor pezsegve
forr
Túl messzi tengeren.

Ti urak, ti urak! hát
senkisem
Koccint értem pohárt?
Ti urak, ti urak!... ti velsz

ebek!
Ne éljen Eduárd?

Vadat és halat, s mi az ég
alatt
Szem-szájnak kellemes,
Azt látok én: de ördög itt
Belül minden nemes.

Ti urak, ti urak, hitvány
ebek!

Ne éljen Eduárd?
Hol van, ki zengje tetteim -
Elő egy velszi bárd!

Egymásra néz a sok vitéz,
A vendég velsz urak;
Orcáikon, mint félelem,
Sápadt el a harag.

Szó bennszakad, hang
fennakad,
Lehellet megszegik. -
Ajtó megől fehér galamb,
Ősz bárd emelkedik.

Itt van, király, ki tetteidet
Elzengi, mond az agg;
S fegyver csörög, haló hörög
Amint húrjába csap.

„Fegyver csörög, haló
hörög,

A nap vértóba száll,
Vérszagra gyűl az éji vad:
Te tetted ezt, király!

Levágva népünk ezrei,
Halomba, mint kereszt,
Hogy sírva tallóz aki él:
Király, te tetted ezt!”

Máglyára! e! igen kemény -
Parancsol Eduárd -

Ha! lágyabb ének kell
nekünk;
S belép egy ifju bárd.

„Ah! lágyan kél az esti szél
Milford-öböl felé;
Szüzek siralma, özvegyek
Panasza nyög belé.

Ne szülj rabot, te szűz! anya
Ne szoptass csecsemőt!...”

S int a király. S elérte még
A máglyára menőt.

De vakmerőn s hivatlanúl
Előáll harmadik;
Kobzán a dal magára vall,
Ez íge hallatik:

„Elhullt csatában a derék -
No halld meg, Eduárd:
Neved ki diccsel ejtené,
Nem él oly velszi bárd.

„Emléke sír a lanton még -
No halld meg, Eduárd:
Átok fejedre minden dal,
Melyet zeng velszi bárd.”

Meglátom én! - S parancsot
ád

Király rettenetest:
Máglyára, ki ellenszegül,
Minden velsz énekest!

Szolgái szét száguldanak,
Ország-szerin, tova.
Montgomeryben így esett
A híres lakoma. -

S Edvárd király, angol király
Vágtat fakó lován;
Körötte ég földszint az ég:
A velszi tartomány.

Ötszáz, bizony, dalolva ment
Lángsírba velszi bárd:
De egy se birta mondani
Hogy: éljen Eduárd. -

Ha, ha! mi zúg?... mi éji dal
London utcáin ez?
Felköttem a lord-majort,
Ha bosszant bármi nesz!

Áll néma csend; légy szárnya
bent,
Se künn, nem hallatik:
„Fejére szól, ki szót emel!
Király nem alhatik.”

Ha, ha! elő síp, dob, zene!
Harsogjon harsona:
Fülembé zúgja átkait
A velszi lakoma...

De túl zenén, túl síp-dobon,
Riadó kürtön át:

Ötszáz énekli hangosan
A vértanúk dalát.